

JEREMIA

37-44

Jeremia's gevangenschap, de val van Jeruzalem en de ongehoorzaamheid van de vluchtelingen in Egypte.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jeremia/37-44

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Zedekia luistert niet naar Gods woord	3 min	4
2	Egypte kan Jeruzalem niet redden	2 min	6
3	Jeremia beschuldigd van overlopen	3 min	8
4	Jeremia opgesloten in een waterput	2 min	9
5	Zedekia raadpleegt Jeremia in het geheim	2 min	11
6	De vorsten willen Jeremia doden	4 min	12
7	Ebed-Melech redt Jeremia uit de put	2 min	14
8	Zedekia zweert Jeremia te beschermen	2 min	16
9	Zedekia durft zich niet over te geven	3 min	18
10	Zedekia houdt zijn gesprek geheim	2 min	20
11	Jeruzalem valt en Zedekia wordt gestraft	3 min	21
12	Bescherming voor Jeremia en Ebed-Melech	3 min	23
13	Jeremia kiest voor een verblijf bij Gedalia	3 min	26
14	Het overblijfsel verzamelt zich bij Gedalia	3 min	28

15	Gedalia negeert de waarschuwing voor Ismaël	3 min	30
16	Ismaël vermoordt Gedalia	3 min	32
17	Ismaël doodt pelgrims en ontvoert het volk	3 min	34
18	Johanan bevrijdt de gevangenen	3 min	36
19	Het volk vraagt raad en belooft te luisteren	3 min	38
20	Blijven in Juda of vluchten naar Egypte	3 min	40
21	Raad vragen maar alleen toestemming zoeken	3 min	42
22	Het volk verwerpt Gods raad en vertrekt	3 min	44
23	Nebukadnezar zal ook Egypte treffen	2 min	46
24	De Judeeërs blijven in Egypte afgoden dienen	4 min	48
25	God kondigt het einde van de vluchtelingen aan	2 min	51
26	Het volk kiest voor de koningin van de hemel	4 min	53
27	Gods oordeel en het teken van Hofra's val	4 min	55
	Om verder te lezen		58

1

Zedekia luistert niet naar Gods woord

We pakken het verhaal weer op bij Jeremia hoofdstuk 37. In hoofdstuk 36 gaf Jeremia zijn schrijver Baruch opdracht om alle woorden van zijn profetieën op te schrijven en ze aan koning Jojakim voor te lezen. Jojakim sneed de boekrol in stukken en verbrandde die in het vuur, uit minachting voor het Woord van God. Dat was precies de tegenovergestelde reactie van die van zijn vader Josia, toen het wetboek in de tempel was gevonden en bij hem was gebracht en aan hem was voorgelezen. Hij beefde, en hij vernietigde niet de boekrol; hij scheurde zijn kleren kapot. Hij scheurde zijn kleren en bekeerde zich. Jojakim had een heel ander karakter dan zijn vader Josia. Dat gold natuurlijk voor alle koningen in de laatste tijd van Jeruzalem, toen het steeds verder bergafwaarts ging.

In hoofdstuk 37 is Jojakim geen koning meer. We bevinden ons nu in de regering van koning Zedekia. Er staat:

Koning Zedekia, de zoon van Josia, werd koning in plaats van Chonia, de zoon van Jojakim, omdat Nebukadrezar, de koning van Babel, hem koning had gemaakt in het land Juda.

JEREMIA 37:1

Die Chonia is natuurlijk Jechonia, ook wel Jojachin genoemd.

Je herinnert je misschien dat Jojakim de zoon van Josia was. En Jechonia, de volgende koning, was de zoon van Jojakim, maar hij regeerde slechts drie maanden. Dus Nebukadnezar zette Jojachin af, voerde hem in ballingschap en stelde Zedekia in zijn plaats aan. Zedekia was de broer van Jojakim en een andere zoon van Josia. Zo zitten deze familieverhoudingen in elkaar. Zedekia was de oom van de vorige koning.

Hij luisterde echter niet naar de woorden van de HEERE die Hij sprak door de dienst van de profeet Jeremia, hij niet, en zijn dienaren niet, evenmin als de bevolking van het land.

JEREMIA 37:2

We hebben zojuist een voorbeeld gezien van hoe Jojakim niet luisterde naar de woorden van de Heere toen die aan hem werden voorgelezen, en hij de boekrol vernietigde. Nu wordt ons verteld dat Zedekia dat ook niet deed. Toch lijkt het erop dat Zedekia een beetje een zwak voor Jeremia had. Hij raadpleegde hem van tijd tot tijd, maar hij volgde de aanwijzingen die hij van hem kreeg nooit echt op.

Toch stuurde koning Zedekia Juchal, de zoon van Selemja, en de priester Zefanja, de zoon van Maäseja, naar de profeet Jeremia, om te zeggen: Bid toch voor ons tot de HEERE, onze God. Jeremia kon nog in- en uitgaan te midden van het volk; zij hadden hem nog niet in de gevangenis gezet.

JEREMIA 37:3-4

We hebben in enkele eerdere hoofdstukken gezien dat hij in de gevangenis zat. Bijvoorbeeld toen hij het land kocht, in het jaar voordat Jeruzalem viel. Maar dit speelt zich vóór die tijd af. Nogmaals, de hoofdstukken in Jeremia staan helemaal niet in chronologische volgorde.

2

Egypte kan Jeruzalem niet redden

Inmiddels was het leger van de farao uit Egypte uitgetrokken. Toen de Chaldeeën die Jeruzalem belegerden, dit bericht daarover hoorden, trokken zij van Jeruzalem weg.

JEREMIA 37:5

Deze farao is farao Hofra. De vorige farao, Necho, was degene tegen wie Babel bij Karkemis had gevochten en die het daar had verslagen. Het was ook farao Necho die Josia in de strijd had gedood. Dit is nu Hofra, de volgende farao, en hij trekt tijdens de belegering van Jeruzalem tegen Babel op. Daarom trokken de Babyloniërs zich korte tijd terug, waardoor Jeruzalem even op adem kon komen. Misschien begonnen sommige mensen in Jeruzalem te denken: ‘We zijn gered. We zullen toch niet vallen.’ Maar zo zou het niet gaan.

Toen de Chaldeeën, dat wil zeggen de Babyloniërs, die Jeruzalem belegerden, hoorden dat het Egyptische leger oprukte, trokken ze zich korte tijd terug uit Jeruzalem. Zoals bleek, trok Hofra zich namelijk al snel terug. Hij ging de strijd met de Babyloniërs niet daadwerkelijk aan. Toen de Babyloniërs eraan kwamen, trok de farao zijn troepen terug en werd er niet gevochten.

Toen kwam het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zo moet u zeggen tegen de koning van Juda, die u naar Mij toegestuurd heeft om Mij te raadplegen: Zie, het leger van de farao, dat is uitgetrokken om u te helpen, keert terug naar zijn land, naar Egypte. Dan zullen de Chaldeeën terugkeren om tegen deze stad te strijden. Zij zullen haar innemen en haar met vuur verbranden. Zo zegt de HEERE: Bedrieg uzelf niet door te zeggen: De Chaldeeën zullen beslist bij ons weggaan, want zij zullen niet weggaan! Ja, al zou u ook heel het leger van de Chaldeeën die tegen u strijden, verslaan, en zouden er bij hen slechts enkele zwaargewonde mannen overblijven, zij zouden opstaan, ieder in zijn tent, en deze stad met vuur verbranden.

JEREMIA 37:6-10

Er is dus geen enkele manier om de Chaldeeën te verslaan wanneer God vastbesloten is je door hen te vernietigen. Zelfs als er alleen nog gewonde Chaldeeën over waren, gewonde Babyloniërs, zouden ze je toch verslaan als God aan de kant van je vijanden staat.

3

Jeremia beschuldigd van overlopen

Vervolgens gebeurde het, toen het leger van de Chaldeeën van Jeruzalem was weggetrokken vanwege het leger van de farao, dat Jeremia Jeruzalem uit ging om naar het land van Benjamin te gaan om daar een erfdeel te aanvaarden te midden van zijn volk. En het gebeurde, toen hij in de Benjaminpoort kwam, dat de wachtcommandant daar — zijn naam was Jeria, de zoon van Selemja, de zoon van Hananja — de profeet Jeremia vastgreep en zei: U wilt overlopen naar de Chaldeeën!

JEREMIA 37:11-13

Het zou redelijk zijn om dit van Jeremia te vermoeden. Jeremia had de mensen aangeraden zich aan de Chaldeeën over te geven. Hij had gezegd:

Wie in deze stad blijft, zal sterven door het zwaard, door de honger of door de pest. Maar wie vertrekt en overloopt naar de Chaldeeën, die u belegeren, die zal in leven blijven en zijn leven zal hem tot buit zijn.

JEREMIA 21:9

Jeremia raadde de mensen dus eigenlijk aan over te lopen. Je zou kunnen denken: „Nou, als hij anderen aanraadt om dat te doen, dan doet hij dat zelf ook.” Het zou alleen maar redelijk zijn om dat aan te nemen. Maar het is interessant dat Jeremia anderen aanraadde dat te doen, terwijl hij het zelf niet deed, omdat hij geroepen was in de stad te blijven en te profeteren. Hij had kunnen ontsnappen. Hij wist beslist dat dat de veilige weg was, maar dat was niet wat hij van plan was.

Dit zou een vreemd moment zijn om hem ervan te beschuldigen naar de Chaldeeën over te lopen, aangezien de Chaldeeën zich hadden teruggetrokken. Als de Chaldeeën de stad nog steeds belegerden, zou het begrijpelijk kunnen zijn om je aan hen over te

geven. Maar nu ze weg waren en het er naar menselijke maatstaven uitzag alsof het gevaar voorbij was, zou dit niet het moment zijn waarop de verleiding daartoe het grootst was. Het is dus ergens wel redelijk en ergens ook weer minder redelijk dat deze wachter bij de poort denkt dat hij op dit moment naar de Chaldeeën overloopt.

In vers 12 staat dat Jeremia van de gelegenheid gebruikmaakte om naar het land van Benjamin te gaan, waar hij vandaan kwam, en daar te midden van het volk zijn bezit op te eisen. Hij komt uit Anathoth, in het land van Benjamin. Dit lijkt niet het stuk grond te zijn waarover we eerder hebben gelezen, waarvoor zijn neef naar hem toe kwam en tegen hem zei dat hij het moest lossen. De reden dat ik dat zeg, is dat dit eerder plaatsvindt. Hij zat in de gevangenis toen zijn neef naar hem toe kwam om hem te vragen het stuk grond te lossen. We hebben eerder over dat stuk grond gelezen, maar hij heeft het nog niet in handen. Dit moet dus een ander stuk grond zijn. Misschien was er iemand in de familie overleden en had hij een stuk grond geërfd, en moest hij erheen om een of andere rechtshandeling te verrichten. Maar we lezen er verder niets meer over. Hij is er nooit aangekomen.

4

Jeremia opgesloten in een waterput

De vorsten werden erg kwaad op Jeremia. Zij sloegen hem en zetten hem in de gevangenis, in het huis van de schrijver Jonathan, want dat hadden zij tot gevangenis gemaakt.

JEREMIA 37:15

De meeste huizen, in elk geval die van belangrijke mensen, hadden waterputten om water in op te slaan, al waren die putten vaak lek en hielden ze het water niet erg goed vast. Eerder, in Jeremia hoofdstuk 2, zei God dat de Israëlieten twee kwade dingen hadden gedaan.

Want Mijn volk heeft een dubbel kwaad gedaan: Mij, de bron van levend water, hebben zij verlaten, om zich bakken uit te hakken, lekkende bakken, die geen water houden.

JEREMIA 2:13

Natuurlijk gebruikte Hij dat als beeldspraak.

Maar waterputten raakten vaak beschadigd. Met de grondsoort die ze daar hadden, hadden ze er vaak veel moeite mee. Soms bepleisterden ze de binnenkant van de putten of brachten ze er cement op aan, maar zelfs dat ging scheuren. Ons cement scheurt, en dat van ons is veel beter dan dat van hen. Je kunt je dus voorstellen hoe moeilijk het voor hen was, want het was lastig om daarin af te dalen om eraan te werken. Het waren peervormige gaten, smal aan de bovenkant en breed aan de onderkant.

Als ze mensen gevangennamen en een plek nodig hadden om hen vast te houden, gooiden ze hen vaak in droge waterputten. Daar werd Jozef door zijn broers in gegooid, in een droge waterput, toen ze hem aanvankelijk gevangennamen, voordat ze hem als slaaf verkochten. Dit was ongetwijfeld een waterput. Ik denk dat de meeste uitleggers het ermee eens zouden zijn dat deze gevangenis in het huis van Jonathan een droge waterput in het huis was. Hij zat daar dus opgesloten, bij deze man thuis.

Vers 16:

5

Zedekia raadpleegt Jeremia in het geheim

Toen Jeremia in de gevangenis gekomen was, in de gewelven, verbleef Jeremia daar vele dagen. Koning Zedekia stuurde er iemand opuit en liet hem halen. Daarop ondervroeg de koning hem in zijn huis, in het geheim, en zei: Is er een woord van de HEERE? Jeremia zei: Dat is er! Hij zei: U zult in de hand van de koning van Babel gegeven worden. Jeremia zei tegen koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, tegen uw dienaren of tegen dit volk misdaan, dat u mij in de gevangenis hebt gezet? Waar zijn nu uw profeten die u profeteerden: De koning van Babel zal niet tegen u en tegen dit land optrekken? Nu dan, luister toch, mijn heer de koning. Laat toch mijn smeekbede voor u terechtkomen: breng mij niet terug naar het huis van de schrijver Jonathan, opdat ik daar niet sterf. Toen gaf koning Zedekia bevel dat men Jeremia in verzekerde bewaring zou stellen op het binnenplein van de wacht. Men gaf hem elke dag een rond brood uit de Bakkerstraat, totdat al het brood in de stad op was. Zo verbleef Jeremia op het binnenplein van de wacht.

JEREMIA 37:16-21

De binnenplaats van de gevangenis lag dus in elk geval boven de grond. Hij kon af en toe wat zonlicht zien en wat frisse lucht inademen. Ze zouden hem elke dag een stuk brood geven. In de waterput gaven ze hem blijkbaar helemaal geen brood. Hij zou dus gewoon sterven, tenzij mensen die hem goedgezind waren hem eten kwamen brengen.

Dat gold voor gevangenen in de oudheid, zelfs in Rome, waar Paulus gevangenzat. De overheid gaf de gevangenen geen eten. Vrienden van de gevangene moesten daarvoor zorgen. Als je niet veel vrienden had, kon je honger lijden. Maar in dit geval

gaan ze hem daadwerkelijk een stuk brood te eten geven. Er is een voedseltekort in de stad. Dat ze hem een stuk brood per dag gaven, was dus eigenlijk behoorlijk vrijgevig tegenover een man die waarschijnlijk als een politieke gevangene werd beschouwd.

6

De vorsten willen Jeremia doden

Hoofdstuk 38.

Toen Sefatja, de zoon van Mattan, en Gedalia, de zoon van Pashur, en Juchal, de zoon van Selemja, en Pashur, de zoon van Malchia, de woorden hoorden die Jeremia tot heel het volk bleef spreken: Zo zegt de HEERE: Wie in deze stad blijft, zal door het zwaard, door de honger of door de pest sterven, maar wie vertrekt naar de Chaldeeën, zal in leven blijven. Hij zal zijn leven tot buit hebben en in leven blijven. Zo zegt de HEERE: Deze stad zal zeker in de hand van het leger van de koning van Babel worden gegeven. Dat zal haar innemen. Toen zeiden de vorsten tegen de koning: Laat deze man toch ter dood gebracht worden, want zo ontmoedigt hij de strijdbare mannen die in deze stad zijn overgebleven, en ontmoedigt hij heel het volk door zulke woorden tot hen te spreken. Deze man zoekt immers niet het welzijn voor dit volk, maar het onheil.

JEREMIA 38:1-4

Jeremia zat al in de gevangenis, en het is niet waarschijnlijk dat het volk op dat moment naar hem kon luisteren. Het gaat dus alleen om wat hij eerder had gezegd. Ze dachten: 'Gevangenschap is eigenlijk geen toereikende straf voor wat hij heeft gedaan. Hij is een verrader. Hij probeert mensen zover te krijgen dat ze zich aan de vijand overgeven, dus moet hij als verrader sterven.'

Ze zeiden:

Laat deze man alstublieft ter dood gebracht worden, want hij verzwakt de handen van de mensen.

Dat betekent: hij ontmoedigt hen.

Toen zei koning Zedekia: Zie, hij is in uw hand, want de koning zou niets tegen u kunnen beginnen.

JEREMIA 38:5

Deze koning was heel zwak. Hij had wat ruggengraat moeten hebben, maar hij was een beetje bang voor de vorsten. Dat zegt hij later ook. Hij vertelt Jeremia daadwerkelijk onder vier ogen dat hij bang is voor de vorsten. Hij is bang voor de andere mensen. Laten we eerlijk zijn: de stad is niet al te gelukkig. Wanneer je niet tevreden bent met de koning, of wanneer je niet tevreden bent met de omstandigheden, krijgt de koning vaak de schuld. Dit is het soort situatie dat tot een staatsgreep of een moordaanslag kan leiden, of tot allebei. Daarom loopt Zedekia op eieren bij de andere machtige mannen, in de hoop hun niet tegen zich in het harnas te jagen. Dus zegt hij gewoon: 'Ik kan niets tegen jullie beginnen. Doe maar wat jullie willen.'

Zij namen Jeremia mee en wierpen hem in de put van Malkia, de zoon van de koning, die op het binnenplein van de wacht was, en zij lieten Jeremia met touwen neer. Nu was er geen water in de put, maar wel slijk. In dat slijk zakte Jeremia weg.

JEREMIA 38:6

Ze wilden hem doden, maar ze wilden hem niet met een zwaard doden. Ze lieten hem gewoon achter in deze kerker, waar hij naar hun verwachting van de honger zou sterven. Het is duidelijk dat ze hem niet meer elke dag een stuk brood gaven. Deze plek was smerig. Als die al eerder als gevangenis was gebruikt, waren er misschien vóór hem anderen in gestorven. Hun lichamen of botten lagen er dan misschien nog. Hij zakt weg in de modder op de bodem. Het was geen aangename plek.

Je moet beseffen dat hij geen daglicht ziet. Stel je eens voor dat je een dag lang ergens zit, zelfs op een aantrekkelijke plek, zonder een boek om te lezen of iets waarmee je jezelf kunt bezighouden. Gewoon daar zitten en niets doen. Maar stel je voor dat het donker was en je daar dagen achtereen moest zitten. En dat je niet kon bijhouden hoeveel dagen er verstreken, omdat je nooit wist of het dag of nacht was. Dat zou een ellendige situatie zijn.

7

Ebed-Melech redt Jeremia uit de put

Er was een man die Jeremia welgezind was, de Ethiopiër Ebed-Melech, een van de eunuchen. Dat wil zeggen: iemand die aan het hof van de koning was, die in het huis van de koning was. Hij hoorde dat ze Jeremia in de kerker hadden gezet.

Toen Ebed-Melech, de Cusjiet, een van de hovelingen die toen in het huis van de koning was, hoorde dat zij Jeremia in de put hadden gezet — de koning verbleef in de Benjaminpoort — ging Ebed-Melech het huis van de koning uit en sprak tot de koning: Mijn heer de koning, deze mannen hebben slecht gehandeld in alles wat zij de profeet Jeremia hebben aangedaan, die zij in de put geworpen hebben, terwijl hij ter plekke zou kunnen sterven van de honger, want er is geen brood meer in de stad.

JEREMIA 38:7-9

Er was eigenlijk nog wel wat brood in de stad. Volgens hoofdstuk 52, vers 6, raakte het brood op precies dezelfde dag op waarop de Babyloniërs door de muur heen braken. Zeggen dat er geen brood meer in de stad is, was overdreven, maar niet veel. Er was heel weinig voedsel.

Toen gebod de koning de Cusjiet Ebed-Melech: Neem vanhier dertig man onder uw bevel, en trek de profeet Jeremia uit de put omhoog, voordat hij sterft.

JEREMIA 38:10

Sommige handschriften zeggen drie mannen. Er zouden misschien maar drie mannen nodig zijn om hem uit de kerker te trekken, in plaats van dertig. Maar aan de andere kant is dertig geen slecht aantal, omdat ze op wat tegenstand zouden kunnen stuiten. Bedenk dat de vorsten hem daar wilden hebben. Ebed-Melech kon dus met enig machtsvertoon verschijnen, met dertig mannen die door de koning waren aangewezen om hem eruit te halen voordat hij stierf.

Zo nam Ebed-Melech de mannen onder zijn bevel, ging het huis van de koning binnen tot onder de schatkamer, en nam vandaar versleten kleren en versleten lompen mee. Die liet hij met touwen naar beneden, naar Jeremia in de put.

JEREMIA 38:11

En hij maakte natuurlijk een touw met een lus aan het uiteinde.

En Ebed-Melech, de Cusjiet, zei tegen Jeremia: Doe deze versleten kleren en lompen toch onder uw oksels, en daaronder de touwen. Zo deed Jeremia.

JEREMIA 38:12

Hij had waarschijnlijk niet de kracht om zich aan het touw vast te houden en zo omhooggetrokken te worden. Daarom moesten ze het met een lus onder zijn oksels om hem heen doen.

Toen trokken zij Jeremia met de touwen op en haalden hem uit de put omhoog. En Jeremia verbleef op het binnenplein van de wacht.

JEREMIA 38:13

zoals daarvoor.

8

Zedekia zweert Jeremia te beschermen

Daarop stuurde koning Zedekia boden en liet de profeet Jeremia bij zich halen bij de derde ingang die aan het huis van de HEERE is. De koning zei tegen Jeremia: Ik wil u iets vragen; u mag niets voor mij verbergen.

JEREMIA 38:14

Dit zou uiteindelijk de laatste ontmoeting tussen deze koning en de profeet worden voordat de koning gevangengenomen werd.

Jeremia zei tegen Zedekia: Als ik u iets bekendmaak, zult u mij dan zeker niet ter dood brengen? Want als ik u raad geef, luistert u toch niet naar mij!

JEREMIA 38:15

Toen zwoer koning Zedekia Jeremia in het geheim: Zo waar de HEERE leeft, Die ons dit leven geschonken heeft: ik zal u niet ter dood brengen en u niet geven in de hand van deze mannen die u naar het leven staan!

JEREMIA 38:16

Ik weet niet of ik werkelijk ook maar enige eed van Zedekia zou vertrouwen. Om te beginnen had hij aan het begin van zijn regering een eed afgelegd aan koning Nebukadnezar. Drie jaar later brak hij die eed, en dat was de aanleiding voor deze aanval op dit moment. Later had hij een eed afgelegd en een verbond gesloten om alle slaven in de stad vrij te laten. Vervolgens had hij dat zonder enige goede reden verbroken. Die man was volstrekt niet integer. Sterker nog, het leek wel alsof de kans dat hij zijn eden zou houden kleiner werd naarmate hij vaker zwoer bij de Naam van God.

Jeremia zei tegen Zedekia: Zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de God van Israël: Als u inderdaad naar de vorsten van de koning van Babel toe zult gaan, dan zult u uw ziel in leven houden en zal deze stad niet met vuur verbrand worden. Dan zult u in leven blijven, u en uw huis. Maar als u niet naar de vorsten van de koning van Babel toe gaat, dan zal deze stad gegeven worden in de hand van de Chaldeeën. Zij zullen haar met vuur verbranden en ú zult aan hun hand niet ontkomen.

JEREMIA 38:17-18

9

Zedekia durft zich niet over te geven

Daarop zei koning Zedekia tegen Jeremia: Ik ben beducht voor de Judeeërs die naar de Chaldeeën zijn overgelopen, dat zij mij in hun hand zullen geven en zij de spot met mij zullen drijven.

JEREMIA 38:19

Veel Joden die boos waren op Zedekia, waren gevlucht en hadden gedaan wat Jeremia had gezegd. Ze waren overgelopen naar de Chaldeeën en zouden daarom, zoals Jeremia had gezegd, in leven blijven. Ze waren boos op de koning omdat hij deze ramp over de stad had gebracht. En Zedekia dacht: 'Die mensen, mijn eigen volksgenoten die overgelopen zijn, zouden me weleens kunnen mishandelen. De Babyloniërs zouden me aan hen kunnen uitleveren om me te laten mishandelen. Ik ben bang voor hen.'

Wat een slappe koning. Hem wordt verteld dat hij de stad en zichzelf kan redden, of niet. 'Maar als ik de stad red, zou dat betekenen dat ik misschien mishandeld word door mensen die me niet mogen.' Wat een slappeling. En doordat hij niet deed wat Jeremia zei, werden zijn zonen gedood en werden zijn ogen uitgestoken. Dat hij niet door die overlopers mishandeld wilde worden, kostte dus zijn eigen zonen het leven en hemzelf zijn gezichtsvermogen. Geen goede keuze.

Maar Jeremia zei:

Ze zullen je niet uitleveren.

Dat wil zeggen, de Babyloniërs zullen je niet aan die mensen uitleveren.

Toen zei Jeremia: Zij zullen u niet overgeven. Luister toch naar de stem van de HEERE in wat ik tot u spreek, dan zal het u goed gaan en zal uw ziel het leven behouden. Maar als u weigert te vertrekken, dan is dit het woord dat de HEERE mij heeft laten zien: Zie, al de vrouwen die in het huis van de koning van Juda zijn overgebleven, zullen naar de vorsten van de koning van Babel weggevoerd worden, terwijl zij zeggen: Misleid hebben zij u en u overwonnen, de mannen met wie u in vrede leefde; uw voeten zonken weg in de modder, zij weken terug.

JEREMIA 38:20-22

Dit is blijkbaar een spotlied dat de vrouwen tegen Zedekia zullen zingen. Ze zullen vertellen hoe zijn voeten in het slijk zijn weggezakt, zoals die van Jeremia in de gevangenis, maar dan bij wijze van spreken. In wezen zullen deze vrouwen Zedekia bespotten omdat al zijn vrienden hem in de steek hebben gelaten en hij zichzelf in de val heeft laten lopen.

Want men zal al uw vrouwen en al uw zonen naar de Chaldeeën wegvoeren. En zelf zult u niet aan hun hand ontkomen, maar u zult door de hand van de koning van Babel gegrepen worden en deze stad zal in vlammen opgaan.

JEREMIA 38:23

10

Zedekia houdt zijn gesprek geheim

Toen zei Zedekia tegen Jeremia: Laat niemand weet krijgen van deze woorden, dan zult u niet sterven. Want als de vorsten zullen horen dat ik met u gesproken heb en dan bij u komen en tegen u zeggen: Maak ons toch bekend wat u gesproken hebt tot de koning; u mag het niet voor ons verbergen, dan zullen wij u niet ter dood brengen: Wat heeft de koning tot u gesproken? — dan moet u tegen hen zeggen: Ik stortte mijn smeekbede voor de koning uit, dat hij mij niet zou laten terugbrengen naar het huis van Jonathan om daar te sterven.

JEREMIA 38:24-26

Toen nu al de vorsten naar Jeremia kwamen en hem ondervroegen, maakte hij het hun bekend overeenkomstig al deze woorden die de koning geboden had. En zij lieten hem met rust, omdat de zaak zelf niet ter ore was gekomen.

JEREMIA 38:27

Dat wil zeggen, het gesprek tussen Zedekia en hem.

Jeremia verbleef op het binnenplein van de wacht tot de dag dat Jeruzalem werd ingenomen. Hij was er nog toen Jeruzalem werd ingenomen.

JEREMIA 38:28

De koning was dus bang dat hij, als hij zou overlopen, zou worden uitgeleverd aan degenen die zich aan de Babyloniërs hadden overgegeven, en dat zij hem zouden mishandelen. Hij was ook bang dat de vorsten erachter zouden komen dat hij dit gesprek met Jeremia had gehad en Jeremia om raad had gevraagd. Daarom zei hij:

Laat het ze niet weten.

Deze koning raakt heel gemakkelijk doodsbang. In hoofdstuk 39 zien we dat hij zo bang is dat hij zijn stad verlaat en vlucht wanneer de stad in gevaar is, in plaats van als een kapitein met zijn schip ten onder te gaan. Hij ontsnapt en laat zijn volk achter in de handen van de binnenvallende soldaten.

11

Jeruzalem valt en Zedekia wordt gestraft

In het negende jaar van Zedekia, de koning van Juda, in de tiende maand, kwam Nebukadrezar, de koning van Babel, met heel zijn leger naar Jeruzalem en zij belegerden het. In het elfde jaar van Zedekia, in de vierde maand, op de negende van die maand, werd de stad opengebroken.

JEREMIA 39:1-2

Dit duurde dus achttien maanden. De dag waarop de belegering begon was 10 januari 588 voor Christus. De dag waarop de stad viel was 9 juli 587 voor Christus, bijna precies achttien maanden later. En de Babyloniërs drongen de stad binnen.

Toen kwamen alle vorsten van de koning van Babel naarbinnen en zij vatten post bij de Middenpoort, namelijk Nergal-Sarezer, Samgar-Nebu, Sarsechim, de bevelhebber van de hofhouding, Nergal-Sarezer, de rab-mag, en al de overige vorsten van de koning van Babel. En het gebeurde zodra Zedekia, de koning van Juda, en al de strijdbare mannen hen zagen, dat zij op de vlucht sloegen en 's nachts uit de stad vertrokken, in de richting van de tuin van de koning, door de poort tussen de twee muren. Zelf vertrok hij in de richting van de Vlakte. Maar het leger van de Chaldeeën achtervolgde hen en zij haalden Zedekia in op de vlakten van Jericho. Zij namen hem gevangen en brachten hem naar Nebukadrezar, de koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath. En die sprak het vonnis over hem uit. De koning van Babel liet de zonen van Zedekia in Ribla voor diens ogen afslachten. Ook liet de koning van Babel alle edelen van Juda afslachten. Verder liet hij de ogen van Zedekia blind maken en hem met twee bronzen ketenen binden om hem naar Babel te brengen.

JEREMIA 39:3-7

De verzen 8 tot en met 10 zijn een kortere versie van iets waarover we in hoofdstuk 52 meer bijzonderheden krijgen. Hoofdstuk 52 zal een historische epiloog bij het verhaal zijn en zal deels dezelfde informatie behandelen. Daar krijgen we meer bijzonderheden dan hier in deze verzen.

Het huis van de koning en de huizen van het volk verbrandden de Chaldeeën met vuur, en de muren van Jeruzalem braken zij af. De rest van het volk dat in de stad was overgebleven, de overlopers die naar hem waren overgelopen, en de rest van het volk dat was overgebleven, voerde Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, in ballingschap naar Babel. Maar enigen van de armsten van het volk, die helemaal niets bezaten, liet Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, in het land Juda achter. Hij gaf hun op die dag wijngaarden en akkers.

JEREMIA 39:8-10

Dus in plaats van het land gewoon te laten verwilderen, liet hij de mensen die geen enkele bedreiging voor hen vormden, de armen en de boeren, achter om het land te bewerken.

12

Bescherming voor Jeremia en Ebed-Melech

Maar wat Jeremia betrof, had Nebukadrezar, de koning van Babel, bevel gegeven door de hand van Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht: Neem hem mee, houd uw ogen op hem gericht en doe hem geen enkel kwaad. Voorzeker, zoals hij tot u spreken zal, zo moet u met hem doen.

JEREMIA 39:11-12

Het is niet duidelijk hoe Nebukadnezar wist dat Jeremia geen bedreiging voor hem vormde. Maar hem moet verteld zijn dat Jeremia raad had gegeven. Al die Joden die eerder waren overgelopen, hebben misschien aan de Babyloniërs verteld: 'Wij zijn overgelopen omdat daarbinnen iemand was die Jeremia heette. Hij is een politieke gevangene en koning Zedekia houdt hem nu in de gevangenis, maar hij zei tegen ons dat we ons aan jullie moesten overgeven.' Dus tegen de tijd dat de stad werd binnengedrongen, had Nebukadnezar misschien over Jeremia gehoord. Hij wist misschien dat Jeremia in feite raad had gegeven die gunstig was voor de zaak van de Babyloniërs. Daarom zei hij tegen Nebuzaradan:

Doe hem geen kwaad, maar doe precies wat hij wil. Laat hem doen wat hij wil doen. Doe voor hem wat hij zegt.

Toen stuurden Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, Nebuschasban, de bevelhebber van de hofhouding, Nergal-Sarezer, de rab-mag, en al de bevelhebbers van de koning van Babel boden. Zij stuurden boden, haalden Jeremia uit het binnenplein van de wacht en gaven hem over aan Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, om hem naar huis te brengen. Zo verbleef hij te midden van het volk.

JEREMIA 39:13-14

Ook hierover krijgen we later meer bijzonderheden. Dit is meer een samenvattende mededeling.

Het woord van de HEERE was tot Jeremia gekomen, toen hij nog opgesloten zat op het binnenplein van de wacht: Ga tegen Ebed-Melech, de Cusjiet, zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga Mijn woorden over deze stad brengen, ten kwade en niet ten goede; op die dag zullen ze voor uw ogen geschieden. Op die dag zal Ik u echter redden, spreekt de HEERE, en u zult niet in de hand van de mannen gegeven worden voor wie u met schrik bevangen bent. Voorzeker, Ik zal u beslist bevrijden. U zult niet vallen door het zwaard en u zult uw leven tot buit hebben, omdat u op Mij hebt vertrouwd, spreekt de HEERE.

JEREMIA 39:15-18

Dit laatste stukje van dit hoofdstuk is dus een profetie van hoop en een belofte aan Ebed-Melech, de goede man, de Ethiopische eunuch die voor hem opkwam en hem uit de put haalde. Een soortgelijke profetie wordt in hoofdstuk 45 gegeven aan Baruch, zijn andere vriend. Opnieuw krijgen ze allebei te horen dat hun leven hun tot buit zal zijn.

Dat betekent dat God hen zal laten overleven als beloning omdat ze de juiste kant kozen, een kant die niet populair was. De spreker sluit hier aan bij het Engelse woord 'prize', dat in de Nederlandse aanhaling met 'buit' wordt weergegeven. Dat is de kant van Jeremia. Nu gaat het verhaal verder in hoofdstuk 40.

13

Jeremia kiest voor een verblijf bij Gedalia

Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, nadat Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, hem uit Rama weg had laten gaan, toen hij hem gevangengenomen had, en hij in ketenen geboeid was te midden van alle ballingen uit Jeruzalem en Juda, die weggevoerd werden naar Babel.

JEREMIA 40:1

Dat wil zeggen, Jeremia was aanvankelijk in ketenen een paar mijl weggevoerd, ongeveer zes mijl, van Jeruzalem naar Rama. Dat moet de plaats zijn geweest waar hij werd vrijgelaten.

De bevelhebber van de lijfwacht liet Jeremia halen en zei tegen hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats uitgesproken, en de HEERE heeft het doen komen en gedaan zoals Hij gesproken had, want u hebt tegen de HEERE gezondigd en niet naar Zijn stem geluisterd. Daarom is dit woord aan u geschied.

JEREMIA 40:2-3

Dus de Babyloniërs zelf, die heidenen zijn, erkennen dat dit Jeruzalem is overkomen vanwege hun zonden tegen hun God.

Nu dan, zie, ik heb u vandaag losgemaakt van de ketenen die om uw handen waren. Als het goed is in uw ogen om met mij naar Babel te komen, kom mee, en ik zal mijn oog op u gericht houden. Maar is het kwalijk in uw ogen om met mij mee naar Babel te komen, laat het. Zie, heel het land ligt vóór u: Ga daarheen, waar het in uw ogen goed en juist is te gaan. Zolang hij nog niet terugkeert, wendt u zich dan tot Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, die de koning van Babel heeft aangesteld over de steden van Juda, en verblijf bij hem te midden van het volk. Of ga daarheen, waar het in uw ogen juist is te gaan. Daarop gaf de bevelhebber van de lijfwacht hem voedsel voor onderweg en een geschenk, en liet hij hem gaan. Zo kwam Jeremia bij Gedalia, de zoon van Ahikam, in Mizpa. Hij verbleef bij hem te midden van het volk dat in het land was overgebleven.

JEREMIA 40:4-6

Jeruzalem lag in puin. De hoofdstad zou daar niet meer zijn. Mizpa, een paar mijl verderop, zou het nieuwe bestuurscentrum worden, waar de gouverneur zou wonen. Jeremia ging bij hem wonen.

De keuze om bij Gedalia te wonen en in het huis van de gouverneur verzorgd te worden, kwam waarschijnlijk doordat Gedalia uit een familie kwam die Jeremia gunstig gezind was geweest. Een van de zonen van Safan was zijn vader. Heel wat mensen in deze familie die van Safan afstamden of zonen van Safan waren, hadden in eerdere hoofdstukken van het boek enig begrip voor Jeremia getoond. Dit was dus naar alle waarschijnlijkheid iemand die hem welgezind was.

Nu staat er:

14

Het overblijfsel verzamelt zich bij Gedalia

Toen nu alle bevelhebbers van de legers die in het veld waren, zij en hun mannen, hoorden dat de koning van Babel Gedalia, de zoon van Ahikam, over het land had aangesteld en dat hij hem had aangesteld over de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, en over enigen van de armsten van het land, van hen die niet weggevoerd waren naar Babel, kwamen zij naar Gedalia in Mizpa toe, namelijk Ismaël, de zoon van Nethanja, Johanan en Jonathan, de zonen van Kareah, Seraja, de zoon van Tanhumeth, en de zonen van Efai uit Netofa, en Jezanja, de zoon van iemand uit Maächa, zij en hun mannen.

JEREMIA 40:7-8

Dit waren mannen van wie werd gezegd dat ze aanvoerders waren van legers die zich in het veld bevonden. Waarschijnlijk waren dit groepen soldaten onder bepaalde leiders, die tijdens de crisis op verschillende plaatsen buiten Jeruzalem waren

gestationeerd. Ze stonden klaar om zo nodig in hun eigen gebied de vijand te bestrijden. Nu de oorlog voorbij was, kwamen ze terug naar Mizpa om zich aan te sluiten bij de man die nu het land bestuurde, Gedalia.

Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, zwoer hun en hun mannen: Wees niet bevreesd voor het dienen van de Chaldeeën. Blijf in het land, dien de koning van Babel, dan zal het u goed gaan. En ik, zie, ik blijf in Mizpa om in dienst van de Chaldeeën te staan die naar ons toe komen. Maar wat u betreft, verzamel wijn, zomervruchten en olie, doe ze in uw vaten, en verblijf in uw steden die u ingenomen hebt. Ook alle Judeeërs die in Moab, onder de Ammonieten, in Edom en die in al de andere landen waren, hoorden dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel had achtergelaten, en dat hij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, over hen had aangesteld. Daarop keerden alle Judeeërs terug uit al de plaatsen waarheen zij verdreven waren, en zij kwamen in het land Juda, naar Gedalia in Mizpa. En zij verzamelden zeer veel wijn en zomervruchten.

JEREMIA 40:9-12

Toen de Babyloniërs vertrokken, lieten ze maar een paar eenvoudige boeren in het land achter om te voorkomen dat alles verwilderde. Maar nadat de Babyloniërs met hun gevangenen waren vertrokken, dachten de Joden die naar deze omliggende landen waren gevlucht: 'Het is nu veilig om terug te komen.' Eigenlijk was dat voorbarig, maar ze geloofden wel dat de crisis voorbij was en dat ze allemaal konden terugkomen en vreedzaam onder Gedalia konden dienen.

Er staat in vers 13:

15

Gedalia negeert de waarschuwing voor Ismaël

Maar Johanan, de zoon van Kareah, en al de bevelhebbers van de legers die in het veld waren, kwamen naar Gedalia in Mizpa. Zij zeiden tegen hem: Weet u wel dat Baälis, de koning van de Ammonieten, Ismaël, de zoon van Nethanja, gestuurd heeft om u om het leven te brengen? Gedalia, de zoon van Ahikam, geloofde hen echter niet.

JEREMIA 40:13-14

Ismaël werd in vers 8 genoemd als een van de bevelhebbers van een van de groepen soldaten die vanuit Jeruzalem verspreid waren geraakt en die terugkwamen. Johanan, die andere man die nu over hem bericht, is ook een van hen. Naar alle waarschijnlijkheid was Ismaël inderdaad ingehuurd door Baälis, de Ammoniet, en had hij zijn samenzwering besproken met deze andere mannen, die er niet graag aan wilden deelnemen. Dus besloten ze naar Gedalia te gaan om hem erover in te lichten.

Daarop zei Johanan, de zoon van Kareah, in Mizpa in het geheim tegen Gedalia: Laat mij toch eropuit gaan, en Ismaël, de zoon van Nethanja, doodslaan, en niemand zal het weten. Waarom zou hij u om het leven brengen, zodat heel Juda dat zich bij u gevoegd heeft, verspreid wordt en het overblijfsel van Juda omkomt?

JEREMIA 40:15

Dat wil zeggen: jij bent door Babel aangesteld. Als hij je doodt, zal Nebukadnezar boos worden. Het zal opnieuw een opstand tegen Babel zijn, zo zal hij het zien, en hij zal komen en de rest van ons die hier zijn vernietigen.

Gedalia, de zoon van Ahikam, zei echter tegen Johanan, de zoon van Kareah: Doe deze zaak niet, want u spreekt leugens over Ismaël.

JEREMIA 40:16

Zoals zal blijken, doodt Ismaël Gedalia inderdaad. En het leidt er inderdaad toe dat de Babyloniërs komen om het gebied voor een laatste keer schoon te vegen en het overblijfsel uit te roeien. Maar Gedalia had zijn eigen dood en deze tragedie kunnen voorkomen als hij eenvoudig Jeremia had geraadpleegd, lijkt mij. Jeremia was daar bij hem. Hij had kunnen zeggen: ‘Luister, ik heb gehoord dat deze man Ismaël een samenzwering tegen mij beraamt. Wat zegt de HEERE?’ Ik denk dat Jeremia hem er waarschijnlijk voor had kunnen waarschuwen.

Maar Gedalia was, denk ik, waarschijnlijk een fatsoenlijke kerel, een goedhartige man. Hij kon zich niet voorstellen dat deze mensen, die zijn soldaten waren, zijn bevelhebbers onder hem, zulke slechte mannen zouden zijn als Ismaël bleek te zijn. Dus sloeg hij het eenvoudig in de wind.

16

Ismaël vermoordt Gedalia

Hoofdstuk 41:

Het gebeurde echter in de zevende maand dat Ismaël, de zoon van Nethanja, de zoon van Elisama, iemand van koninklijken bloede, en de bevelhebbers van de koning en tien mannen met hem, naar Gedalia, de zoon van Ahikam, in Mizpa kwamen. Samen gebruikten zij daar de maaltijd in Mizpa.

JEREMIA 41:1

Trouwens, hoofdstuk 39, vers 2 vertelt ons dat deze doorbraak in de stad in de vierde maand plaatsvond. Dus nu is het de zevende maand, drie maanden later, hoewel hier niet staat welk jaar het is. Daarom denken sommige mensen dat het de zevende maand van een ander jaar is. Wij zouden kunnen zeggen: 'Nou, het lijkt erop dat het de zevende maand van het laatstgenoemde jaar zou zijn', en ik denk dat dat klopt. Maar sommigen hebben gedacht dat de zevende maand misschien niet wordt genoemd omdat het drie maanden na de vorige gebeurtenis is, maar omdat de zevende maand, van welk jaar het ook was, een feestmaand is.

Het Loofhuttenfeest, de Grote Verzoendag en het Bazuinenfeest vallen allemaal in de zevende maand. Door te zeggen dat het in de zevende maand was, ongeacht welk jaar het was, zou dus worden gesuggereerd dat het een feesttijd was en dat de Joden van

overal bijeengekomen waren. Maar dat is maar één theorie. Ik denk dat de zevende maand waarschijnlijk de zevende maand van hetzelfde jaar is, en dus slechts drie maanden nadat hij aan de macht kwam.

Toen stond Ismaël, de zoon van Nethanja, op, met de tien mannen die bij hem waren, en zij sloegen Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, dood met het zwaard. Zo bracht hij hem ter dood die de koning van Babel over het land had aangesteld. Ismaël versloeg alle Judeeërs die bij hem, namelijk bij Gedalia, in Mizpa waren, en de Chaldeeën, de strijdbare mannen, die zich daar bevonden. Het gebeurde op de tweede dag, nadat hij Gedalia ter dood gebracht had — en niemand wist het nog — dat er mannen uit Sichem, uit Silo en uit Samaria aankwamen, tachtig man, met afgeschoren baard, gescheurde kleren, die hun lichaam gekerfd hadden, met in hun hand een graanoffer en wierook om in het huis van de HEERE te brengen.

JEREMIA 41:2-5

Het feit dat ze zichzelf hadden gesneden, betekent dat ze nogal heidense ideeën over aanbidding hadden. Het was in de wet eigenlijk verboden om zichzelf te snijden. Dat is hoe de heidense volken soms hun demonen aanbaden. Maar deze mensen waren nogal onwetend. Ze waren door de eeuwen heen meer door het heidendom beïnvloed dan door de wet. Ze kwamen in elk geval naar het huis van de HEERE met de bedoeling Jahweh te aanbidden, maar hun methoden getuigden van enige onwetendheid en een gebrek aan onderricht.

Maar deze tachtig mannen wisten niets van wat er in Mizpa gaande was. Ze kwamen eenvoudig een offer brengen. Er staat in Jeremia 41:5: ‘om in het huis van de HEERE te brengen’.

Ik weet niet wat het huis van de HEERE in dit geval was, want de tempel was verwoest. Maar naar alle waarschijnlijkheid was het misschien een soort tabernakel die op dat moment was opgezet.

17

Ismaël doodt pelgrims en ontvoert het volk

Ismaël, de zoon van Nethanja, ging Mizpa uit, hun tegemoet, en ging al huilend zijn weg. Het gebeurde, zodra hij hen tegenkwam, dat hij tegen hen zei: Kom naar Gedalia, de zoon van Ahikam.

JEREMIA 41:6

En hij deed alsof hij in de rouw was, net als zij.

Het gebeurde echter zodra zij in het midden van de stad gekomen waren, dat Ismaël, de zoon van Nethanja, hen afslachtte. Hij en de mannen die bij hem waren, wierpen hen midden in de put.

JEREMIA 41:7

Waarom doodde hij deze mensen? Dat is niet helemaal duidelijk. Waarom hij Gedalia doodde, is niet duidelijk. Hij was door de koning van Ammon ingehuurd om dat te doen. Maar waarom precies? Je zou aannemen dat deze patriotten een hekel aan Gedalia hadden omdat hij met de Babyloniërs samenwerkte. Maar wat deze tachtig mannen verkeerd hadden gedaan, daar hebben we geen idee van. Ze kwamen uit Silo, en dat kan enige betekenis hebben, maar ik weet niet zeker wat die betekenis dan zou zijn.

Hoe dan ook, als je het verhaal van Jehu kent, kun je zien hoeveel deze man op Jehu leek. Jehu was een hervormer in de dagen van Elisa, die Izebel en de familie van Achab uitroeide, en ook heel wat onschuldige mensen, onder wie mannen die vanuit Juda op

bezoek kwamen, enzovoort. Hij doodde gewoon iedereen die op zijn pad kwam. In veel gevallen is niet helemaal duidelijk wat zijn motief was om zoveel mensen te doden. Deze man is net zo bloeddorstig als hij.

Er bevonden zich echter onder hen tien mannen die tegen Ismaël zeiden: Breng ons niet ter dood, want wij hebben verborgen voorraden in het veld: tarwe, gerst, olie en honing. Toen zag hij ervan af en bracht hen niet ter dood te midden van hun broeders.

JEREMIA 41:8

Met andere woorden, we hebben wat voedsel verborgen, en er is een tekort. Dus als je ons in leven laat, kunnen we je laten zien waar het voedsel is.

De put nu, waarin Ismaël alle dode lichamen geworpen had van de mannen die hij aan de zijde van Gedalia doodgeslagen had, is dezelfde put die koning Asa had gemaakt vanwege Baësa, de koning van Israël. Ismaël, de zoon van Nethanja, vulde deze met de gesneuvelden. Ismaël voerde heel het overblijfsel van het volk dat in Mizpa was, als gevangene weg, te weten de dochters van de koning en heel het volk dat in Mizpa was overgebleven, waarover Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, Gedalia, de zoon van Ahikam, had aangesteld. Ismaël, de zoon van Nethanja, voerde hen als gevangenen weg en ging op weg om naar de Ammonieten over te steken.

JEREMIA 41:9-10

Dat bewijst dat hij inderdaad in dienst was van de koning van Ammon, omdat hij terug wilde gaan om daar bij zijn beschermheer te wonen. Dat was in het noorden, in het gebied aan de overkant van de Jordaan, daar waar Gad en Ruben en Manasse zich in

Gilead hadden gevestigd. Aan de andere kant van de Jordaan woonden de Ammonieten. Ze steken dus de Jordaan over.

18

Johanan bevrijdt de gevangenen

In vers 11 wordt Johanan, de zoon van Kareah, weer genoemd. Dat is degene die Gedalia voor het complot had gewaarschuwd, maar naar wie niet werd geluisterd.

Toen Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, van al het kwaad hoorden dat Ismaël, de zoon van Nethanja, had gedaan, namen zij alle manschappen mee en gingen op weg om te strijden tegen Ismaël, de zoon van Nethanja. Zij troffen hem bij het grote water dat bij Gibeon is. Het gebeurde nu, zodra heel het volk dat bij Ismaël was, Johanan, de zoon van Kareah en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, zag, dat zij verblijd waren.

JEREMIA 41:11-13

De mensen die door Ismaël gevangen waren genomen, werden naar Ammon weggevoerd. Ze waren blij toen ze redders achter zich aan zagen komen.

Heel het volk dat Ismaël als gevangene uit Mizpa had weggevoerd, keerde zich om, ging terug en liep over naar Johanan, de zoon van Kareah.

JEREMIA 41:14

Ze werden dus bevrijd. En Ismaël zou hen natuurlijk niet tegenhouden. Hij moest vluchten voor zijn leven.

Ismaël echter, de zoon van Nethanja, ontkwam met acht man aan Johanan, en hij ging naar de Ammonieten. Toen nam Johanan, de zoon van Kareah, met alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, heel het overblijfsel van het volk mee dat hij van Ismaël, de zoon van Nethanja, uit Mizpa had teruggebracht, nadat deze Gedalia, de zoon van Ahikam, had doodgeslagen — mannen, strijdbare mannen, vrouwen, kleine kinderen en hovelingen, die hij uit Gibeon had teruggebracht.

JEREMIA 41:15-16

Dat wil zeggen, uit de gevangenschap. Daar hadden ze Ismaël ingehaald.

Zij gingen op weg en verbleven in Geruth Chimham, dat bij Bethlehem ligt, om verder te trekken om in Egypte te komen,

JEREMIA 41:17

Ze vluchtten dus naar Egypte, of wilden naar Egypte vluchten. Ze kwamen daar eigenlijk niet meteen helemaal aan. Ze besloten Jeremia te raadplegen om te zien of dat het juiste plan was. Maar ze waren op weg naar Egypte. Ze dachten dat Egypte de enige veilige plek op loopafstand was waar ze misschien konden ontkomen aan de vergeldingsmaatregelen van Nebukadnezar. Die zou zeker terugkomen om de dood te wreken van de gouverneur die hij had aangesteld.

weg van de Chaldeeën, want zij waren voor hen bevreesd, omdat Ismaël, de zoon van Nethanja, Gedalia, de zoon van Ahikam, had doodgeslagen, die de koning van Babel over het land had aangesteld.

JEREMIA 41:18

Hoofdstuk 42.

19

Het volk vraagt raad en belooft te luisteren

Toen naderden alle bevelhebbers van de legers, Johanan, de zoon van Kareah, Jezanja, de zoon van Hosaja, en heel het volk, van klein tot groot, en zij zeiden tegen de profeet Jeremia: Laat onze smeekbede toch voor uw aangezicht terechtkomen en bid voor ons tot de HEERE, uw God, voor heel dit overblijfsel, want wij zijn uit velen met weinigen overgebleven, zoals u met eigen ogen aan ons ziet. Moge de HEERE, uw God, ons de weg bekendmaken die wij moeten gaan en de zaak die wij moeten doen. Toen zei de profeet Jeremia tegen hen: Ik heb geluisterd. Zie, overeenkomstig uw woorden ga ik bidden tot de HEERE, uw God. En het zal gebeuren dat ik elk woord dat de HEERE u zal antwoorden, u bekend zal maken. Geen woord zal ik u onthouden. Toen zeiden zij tegen Jeremia: Moge de HEERE tussen ons als een waarachtig en betrouwbaar Getuige zijn. Voorwaar, wij zullen zo doen overeenkomstig elk woord waarmee de HEERE, uw God, u tot ons zendt.

JEREMIA 42:1-5

Nu gehoorzaamden ze natuurlijk niet aan zijn woorden, terwijl ze hier zwoeren dat ze dat wel zouden doen. Deze mensen zweren bij de Naam van de Heere en beschouwen zich daar vervolgens niet door gebonden. Ik heb nooit begrepen hoe mensen zo weinig ontzag voor God kunnen hebben. Als je niet in God gelooft, is dat één ding. Maar als je wel in God gelooft, zoals zij kennelijk doen, en dan bij Zijn Naam zweert en vervolgens je eed breekt — je zou toch moeten begrijpen dat niemand onschuldig wordt gehouden die de Naam van de Heere ijdel gebruikt, volgens het derde gebod.

Ze zeggen:

Hetzij goed, hetzij kwaad, wij zullen luisteren naar de stem van de HEERE, onze God, tot Wie wij u zenden, zodat het ons goed zal gaan wanneer wij luisteren naar de stem van de HEERE, onze God.

JEREMIA 42:6

Het gebeurde na verloop van tien dagen dat het woord van de HEERE tot Jeremia kwam.

JEREMIA 42:7

Dit vind ik echt interessant. Deze mensen zaten in spanning te wachten en vroegen zich af hoe snel de Babyloniërs zouden terugkomen. Ze zitten hier in zekere zin in de gevarenzone en willen naar Egypte gaan. Ze wachten op antwoord van God, en het duurt tien dagen voordat God een woord aan Jeremia geeft. We lezen niet dat God er vroeger per se zo lang over deed om Jeremia antwoord te geven wanneer hij bad.

Maar één ding laat dit zien: je kunt niet zomaar een woord van de Heere krijgen wanneer je maar wilt. Veel mensen, vooral charismatische mensen tegenwoordig, krijgen soms de indruk dat God tot je zal spreken als je maar bidt en vervolgens luistert, eenvoudigweg omdat je wilt dat Hij dat doet. Zelfs de profeet Jeremia, die regelmatig behoorlijk betrouwbare godsspraken van God ontving, kon God niet zomaar laten spreken wanneer hij wilde dat Hij dat deed. God spreekt wanneer Hij wil spreken.

In dit geval wachtte hij tien dagen. Je kunt je voorstellen dat tien dagen lang is om te wachten terwijl je je afvraagt: 'Zijn de Babyloniërs al aan de horizon te zien? Komen ze eraan?' Je wilt een zo groot mogelijke voorsprong op hen krijgen. Toch liet God hen gewoon wachten en in spanning zitten.

Dus tien dagen later kwam het woord van de Heere tot Jeremia.

20

Blijven in Juda of vluchten naar Egypte

Toen riep hij Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, en heel het volk, van klein tot groot, bijeen. Hij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël, tot Wie u mij hebt gezonden om uw smeekbede voor Zijn aangezicht uit te storten: Als u in dit land blijft wonen, zal Ik u bouwen en niet afbreken, en u planten en niet wegrukken, want Ik heb berouw over het onheil dat Ik u heb aangedaan. Wees niet bevreesd voor de koning van Babel, voor wie u nu bevreesd bent. Wees niet bevreesd voor hem, spreekt de HEERE, want Ik zal met u zijn om u te verlossen en u te redden uit zijn hand. Ik zal u barmhartigheid bewijzen, zodat hij u barmhartig zal zijn en u naar uw land terug zal brengen.

JEREMIA 42:8-12

Ze hadden daar dus gewoon kunnen blijven. De koning van Babylon zou hun barmhartigheid bewijzen, omdat ze geen deel hadden gehad aan het complot tegen Gedalja. Ze konden veilig zijn.

Maar als u zegt: Wij blijven niet in dit land, en daarmee niet luistert naar de stem van de HEERE, uw God, door te zeggen: Nee, maar wij zullen het land Egypte binnengaan, waar wij geen oorlog zullen zien, niet het geluid van de bazuin zullen horen, niet zullen hongeren naar brood, dáár willen wij wonen — nu dan, in dat geval, hoor het woord van de HEERE, overblijfsel van Juda! Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Als u metterdaad uw zinnen erop zet om Egypte binnen te gaan en u het binnengaat om daar als vreemdeling te verblijven, dan zal het gebeuren dat het zwaard waarvoor u bevreesd bent, u daar in het land Egypte zal inhalen, en de honger waarvoor u bezorgd bent, u daar in Egypte zal achtervolgen, zodat u dáár zult sterven. Zo zullen al de mannen zijn die hun zinnen erop zetten om Egypte binnen te gaan om daar als vreemdeling te verblijven. Zij zullen sterven door het zwaard, door de honger en door de pest. Er zal van hen niemand zijn die ontvlucht of ontkomt aan het onheil dat Ik over hen zal brengen.

JEREMIA 42:13-17

Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zoals Mijn toorn en Mijn grimmigheid is uitgestort over de inwoners van Jeruzalem, zo zal Mijn grimmigheid over u worden uitgegoten, als u in Egypte gekomen zult zijn. U zult zijn tot een vervloeking en tot een verschrikking, tot een vloek en tot smaad. U zult deze plaats niet meer terugzien.

JEREMIA 42:18

21

Raad vragen maar alleen toestemming zoeken

De HEERE heeft tot u gesproken, overblijfsel van Juda. Ga Egypte niet binnen! U moet goed weten dat ik u heden gewaarschuwd heb. Ja, u hebt uzelf misleid. Ú immers hebt mij tot de HEERE, uw God, gezonden om te zeggen: Bid voor ons tot de HEERE, onze God. En overeenkomstig alles wat de HEERE, onze God, zal zeggen, maak dat zo ons bekend, en wij zullen het doen. Nu heb ik het u heden bekendgemaakt, maar u hebt niet willen luisteren naar de stem van de HEERE, uw God, namelijk naar alles waarmee Hij mij tot u heeft gezonden. Nu dan, u moet goed weten dat u sterven zult door het zwaard, door de honger en door de pest, in de plaats waarheen u geneigd was te gaan om daar als vreemdeling te verblijven.

JEREMIA 42:19-22

Dus hij zegt hun dat ze niet moeten gaan, maar hij weet dat ze toch zullen gaan.

Hij zegt:

Jullie waren hypocriet toen jullie me dat vroegen.

De spreker volgt hier de Engelse weergave ‘hypocrites’; in het Nederlandse citaat hierboven staat ‘u hebt uzelf misleid’.

Zo gaat het soms wanneer mensen voor raad bij een voorganger of een christelijke vriend komen praten. Ze zoeken geen raad; ze zoeken toestemming. Ze zoeken iemand die beaamt dat wat zij willen doen, het juiste is om te doen. En als je hun vertelt wat ze niet willen horen, zullen ze het toch negeren, omdat ze al weten wat ze willen doen. Ze zijn vastbesloten om het te doen.

Dat zie je vaak wanneer jonge mensen willen trouwen. Ze gaan soms naar huwelijksadviseurs, en ik heb gemerkt dat een huwelijksadviseur een stel bijna nooit van een huwelijk kan afbrengen als het een slechte keuze lijkt. Meestal komen ze om toestemming, in de hoop wat steun te krijgen voor de beslissing die ze hebben genomen. Zo gaan ze ook, wanneer ze later willen scheiden, naar vrienden van wie ze denken dat die begrip zullen hebben. Dan zoeken ze raad. Maar als hun wordt gezegd dat ze niet moeten scheiden, zullen ze dat in de meeste gevallen negeren en het toch doen.

Mensen zeggen vaak: 'Geef me raad. Laat me weten wat de Heere zou willen dat ik doe.' Maar ze weten al wat ze willen doen, en in sommige gevallen zullen ze dat toch doen. Niet altijd, maar er zijn beslist mensen die zich niet aan de Heere onderwerpen en doen alsof ze dat wel doen, zoals deze mensen. Ze waren huichelaars toen ze Jeremia vroegen om het aan de Heere te gaan vragen, omdat ze al wisten wat ze van plan waren te doen. God wist dat. Dus Jeremia spreekt hen daarop aan.

22

Het volk verwerpt Gods raad en vertrekt

Hoofdstuk 43:

Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk te spreken alle woorden van de HEERE, hun God, waarmee de HEERE, hun God, hem naar hen toe had gezonden, al die woorden, dat Azaria, de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al die hoogmoedige mannen, tegen Jeremia zeiden: U spreekt leugens! De HEERE, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: U mag Egypte niet binnengaan om daar als vreemdeling te verblijven. Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op, opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren naar Babel.

JEREMIA 43:1-3

Ik weet niet waarom Baruch hiervan werd beschuldigd. Misschien omdat ze dachten dat Jeremia het ergens vandaan had, niet van de Heere, en de enige vriend die Jeremia heeft is Baruch. Dus moet die Baruch hem dat wel vertellen. Maar waarom Baruch er belang bij zou hebben om hen in de handen van de Chaldeeën over te leveren, wordt nergens aangegeven, en het slaat gewoon nergens op. Ze suggereren dat Baruch degene is die in werkelijkheid het brein achter de profetieën van Jeremia is. Hij is het brein achter wat Jeremia doet.

Het is net als een film die ik heb gezien, die je misschien ook hebt gezien, met de titel *Without a Clue*, over Sherlock Holmes en Watson. Watson was in werkelijkheid het brein, en Sherlock Holmes was alleen maar een acteur. Hij deed alsof hij de zaken oploste, maar Watson was eigenlijk het brein achter het geheel. Precies het omgekeerde van de echte verhalen over Sherlock Holmes. Hier is het ongeveer net zo.

Jeremia is de man op de voorgrond, van wie iedereen denkt dat hij de profeet is. Maar de werkelijke macht achter hem is Baruch, die hem alles vertelt wat hij moet zeggen en alles wat hij moet doen. Het is een nogal belachelijke theorie.

Johanan, de zoon van Kareah, alle bevelhebbers van de legers en heel het volk hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE om in het land Juda te blijven. Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee, hen die waren teruggekeerd uit alle heidenvolken waarheen zij verdreven waren, om weer in het land Juda te verblijven: de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, de dochters van de koning, en alle personen die Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, bij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, achtergelaten had, evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.

JEREMIA 43:4-6

Dat wil zeggen, ze namen Jeremia en Baruch tegen hun wil mee. Ze namen hen gevangen om hen mee te nemen naar Egypte.

23

Nebukadnezar zal ook Egypte treffen

Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd. En zij kwamen tot aan Tachpanhes. Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia in Tachpanhes: Neem grote stenen in uw hand en verberg die in het leem onder de tegelvloer die bij de ingang van het huis van de farao in Tachpanhes ligt, voor de ogen van de Judeese mannen, en zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga een boodschap zenden en zal Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar, halen. Ik zal zijn troon boven op deze stenen zetten die Ik verborgen heb, en daarover zal hij zijn statietent spannen.

JEREMIA 43:7-10

Dus door deze stenen in de grond te leggen, legt hij in feite een fundament waarop de troon van koning Nebukadnezar moet komen te staan, want hij komt eraan. Hij kan net zo goed een troon voor hem bouwen om op te zitten, want hij komt hierheen, en hij zal zijn tent precies hier uitspreiden, waar zij staan.

Hij zal komen en het land Egypte treffen: wie bestemd is voor de dood, met de dood; wie bestemd is voor de gevangenschap, met de gevangenschap; wie bestemd is voor het zwaard, met het zwaard. Ik zal een vuur aansteken in de tempels van de goden van Egypte en hij zal hen verbranden en als gevangenen wegvoeren. Hij zal het land Egypte van luizen ontdoen zoals een herder zijn kleeft van luizen ontdoet, en dan zal hij vandaar in vrede wegtrekken. Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken, en hij zal de tempels van de goden van Egypte met vuur verbranden.

JEREMIA 43:11-13

Archeologen hebben een fragmentarische Babylonische tekst gevonden die geen bijzonderheden vermeldt, maar alleen zegt dat Babylon Egypte binnenviel. Nebukadnezar viel Egypte binnen in 568 tot 567 voor Christus, minder dan twintig jaar hierna. Hij zette farao Hofra daadwerkelijk af en stelde farao Ahmose in zijn plaats aan. Dus dit moet de tijd zijn waarin deze profetieën werden vervuld.

24

De Judeeërs blijven in Egypte afgoden dienen

Hoofdstuk 44. Dit is de laatste confrontatie tussen Jeremia en deze vluchtelingen die hem gevangen hadden genomen.

Het woord dat gekomen is tot Jeremia voor alle Judeeërs die in het land Egypte woonden, die woonden in Migdol, in Tachpanhes, in Nof en in het land van Pathros:

JEREMIA 44:1

Dit is misschien enige tijd later, want de Joden waren nu over een groot deel van Egypte verspreid, niet alleen in Tachpanhes. Ze waren geleidelijk uitgezwermd naar andere steden die bepaald niet dichtbij lagen. Hoe hij dit woord aan hen allemaal heeft

overgebracht, weten we niet. Of hij hun een brief stuurde of hen bezocht, of dat ze allemaal voor een of ander feest op één plaats bijeenkwamen, wordt ons niet verteld. Maar zo sprak hij tot hen.

Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: U hebt zelf al het onheil gezien dat Ik over Jeruzalem en over al de steden van Juda gebracht heb. Zie, zij zijn heden ten dage een puinhoop, zodat er geen bewoner meer in is, vanwege hun slechtheid die zij gedaan hebben om Mij tot toorn te verwekken, daarmee dat zij doorgingen met reukoffers te brengen en andere goden te dienen, die zij niet hebben gekend, zij, evenmin als u en uw vaders. Ik zond tot u al Mijn dienaren, de profeten, vroeg en laat, om te zeggen: Doe deze gruwelijke zaak toch niet, die Ik haat. Maar zij hebben niet geluisterd en hebben hun oor niet geneigd door zich van hun slechtheid te bekeren door geen reukoffers meer te brengen aan andere goden. Daarom zijn Mijn grimmigheid en Mijn toorn uitgegoten en hebben die gebrand in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem. Zij zijn geworden tot een puinhoop, tot een woestenij, zoals het heden ten dage is.

JEREMIA 44:2-6

Welnu, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de God van Israël: Waarom doet u uzelf zo'n groot kwaad aan dat u onder u man en vrouw, kind en zuigeling uit het midden van Juda uitroeit, en zelfs geen overblijfsel bij u overlaat? U doet dat door Mij tot toorn te verwekken met de werken van uw handen, door reukoffers te brengen aan andere goden in het land Egypte, waar u gekomen bent om daar als vreemdeling te verblijven, zodat u uzelf uitroeit en u tot een vloek en tot smaad wordt onder al de volken van de aarde!

JEREMIA 44:7-8

Hij zegt dat jullie, nu jullie in Egypte zijn, dezelfde zonden doen die het oordeel over jullie brachten toen jullie in Jeruzalem waren. Waarom leren jullie je les niet? We zullen zien dat ze er in het bijzonder van worden beschuldigd wierook te branden voor de koningin van de hemel. Dat is Ishtar, die de vrouw van Baäl was. Zij werd onder andere aanbeden door koeken te bakken. Er was een eerdere profetie over hoe de kinderen en de vaders meedoen, en de vrouwen allemaal meedoen, om koeken te maken voor de koningin van de hemel. Dit was een van de dingen waarover God in een eerdere profetie klaagde. We hebben dit gezien in hoofdstuk 7, vers 18.

Maar vers 9 zegt:

Bent u de slechte daden van uw vaders vergeten, de slechte daden van de koningen van Juda, de slechte daden van hun vrouwen, uw slechte daden en de slechte daden van uw vrouwen, die zij gedaan hebben in het land Juda en op de straten van Jeruzalem? Tot op deze dag zijn zij niet verbrijzeld van hart. Bevreesd zijn zij niet. Volgens Mijn wet en volgens Mijn verordeningen die Ik u en uw vaders gegeven heb, hebben zij niet gewandeld.

JEREMIA 44:9-10

25

God kondigt het einde van de vluchtelingen aan

Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga Mijn aangezicht tegen u ten kwade richten, en wel om heel Juda uit te roeien. Ik zal het overblijfsel van Juda wegnemen, zij die hun zinnen erop gezet hebben om het land Egypte binnen te gaan om daar als vreemdeling te verblijven. Zij zullen allen in het land Egypte omkomen. Zij zullen vallen door het zwaard, omkomen van de honger, van klein tot groot. Door het zwaard en door de honger zullen zij sterven. Zij zullen tot een vervloeking en tot een verschrikking, tot een vloek en tot smaad worden. Want Ik zal hen die in het land Egypte wonen, straffen, zoals Ik Jeruzalem gestraft heb, door het zwaard, door de honger en door de pest. Er zal niemand zijn van het overblijfsel van Juda die ontkomt of ontvlucht, van hen die in het land Egypte gekomen zijn om daar als vreemdeling te verblijven, om eens terug te keren naar het land Juda, waarnaar zij verlangen om er terug te keren en daar te wonen. Nee, zij zullen niet terugkeren, behalve enkelen die wel ontkomen zullen.

JEREMIA 44:11-14

Er zullen er dus een paar zijn. Niemand van jullie zal overleven, behalve degenen die dat wel doen.

Dat is wat hij zegt. Hij zegt later in vers 28 wel:

Maar wie aan het zwaard ontkomen, zullen uit het land Egypte terugkeren naar het land Juda met weinig mensen. En heel het overblijfsel van Juda, dat naar het land Egypte gekomen is om daar als vreemdeling te verblijven, zal weten wiens woord standhoudt, het Mijne of het hunne.

JEREMIA 44:28

Wat hij zegt, geldt dus in het algemeen, met uitzondering van een heel klein overblijfsel dat misschien terugkomt.

26

Het volk kiest voor de koningin van de hemel

Toen antwoordden al de mannen die wisten dat hun vrouwen reukoffers brachten aan andere goden, en al de vrouwen die daar stonden, een grote menigte, en heel het volk dat in het land Egypte, in Pathros, woonde, aan Jeremia: Wat het woord betreft dat u in de Naam van de HEERE tot ons gesproken hebt — wij zullen niet naar u luisteren. Nee, wij zullen beslist alle dingen doen die uit onze mond zijn uitgegaan, door reukoffers te brengen aan de koningin van de hemel en plengoffers voor haar uit te gieten, zoals wij gedaan hebben, wij en onze vaders, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem. Toen werden wij met brood verzadigd, hadden wij het goed en hebben wij geen kwaad gezien. Maar van toen af dat wij ermee zijn opgehouden aan de koningin van de hemel reukoffers te brengen en plengoffers voor haar uit te gieten, hebben wij aan alles gebrek gehad en kwamen wij door het zwaard en door de honger om.

JEREMIA 44:15-18

Ze zeggen dus: ‘Toen we deden wat we volgens jou niet moesten doen, toen ging het goed met ons. Toen we ons daadwerkelijk bekeerden’ — wat ze nooit hebben gedaan — ‘en ophielden wierook te branden voor andere goden’ — wat ze eigenlijk nooit echt hebben gedaan. Maar wat ze zeggen is: ‘Toen we ons daadwerkelijk gingen gedragen als mensen die in jouw God geloven, toen ging het heel slecht met ons.’

Zo kiezen mensen vaak welke godsdienst ze zullen aanhangen: ‘Welke godsdienst geeft me een goed gevoel, geeft me comfort, voorziet in mijn behoeften?’ Nou, de mammon dienen zal je rijk maken. Het zal je comfort geven. Maar je kunt God en de mammon niet allebei dienen. Soms zal God dienen je arm maken. Soms zal God dienen er

uiteindelijk toe leiden dat je vervolgd wordt. God dienen kan het tegenovergestelde zijn van wat je naar het vlees zou willen, wat je omstandigheden betreft, en toch is het het juiste om te doen.

Zich afkeren van hun afgoderij was het juiste om te doen. Hun omstandigheden werden niet beter, maar dat kwam deels doordat ze zo toegewijd waren geweest aan de afgoderij dat de koers die het volk volgde niet meer te keren was. Het was natuurlijk hun afgoderij die de rampen had veroorzaakt, maar dat konden ze niet zien. Het enige wat ze zagen, was: ‘We hadden het beter toen we gewoon de afgoden aanbaden. Toen we naar Jeremia gingen luisteren’ — wat ze natuurlijk nooit hebben gedaan — ‘maar toen hij tegen ons begon te prediken, toen werd het erger.’

De Romeinen gaven de christenen ook de schuld van aardbevingen en rampen en dat soort dingen, omdat de christenen de afgoden niet aanbaden en tegen de mensen in het Romeinse Rijk zeiden dat ze geen afgoden moesten aanbidden. Als er dan een ramp gebeurde, bijvoorbeeld als de Vesuvius of zoiets uitbarstte, kregen de christenen daarvan de schuld. Want zij maakten de goden boos door de goden niet te aanbidden. Hetzelfde dus.

Sterker nog, ik geloof dat mensen vaak zullen zeggen dat de problemen die Amerika treffen misschien wel te wijten zijn aan de bekrompen christenen. We hebben nog niet overal de schuld van gekregen, maar het zou me niet verbazen als dat ons zou overkomen. Wanneer er dingen misgaan, krijgen de mensen die God aanbidden in veel gevallen de schuld. Daar krijgt Jeremia hier de schuld van.

De vrouwen zeiden ook:

En als wij, vrouwen, aan de koningin van de hemel reukoffers brengen en plengoffers voor haar uitgieten, gaat het dan buiten onze mannen om dat wij voor haar offerkoeken maken naar haar beeltenis, en voor haar plengoffers uitgieten?

JEREMIA 44:19

27

Gods oordeel en het teken van Hofra's val

Toen zei Jeremia tegen heel het volk, tegen de mannen en tegen de vrouwen, tegen heel het volk dat hem dit antwoord gegeven had: Zou de HEERE niet gedacht hebben aan het wierookoffer dat u in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem in rook liet opgaan, u en uw vaders, uw koningen en uw vorsten, en de bevolking van het land, en zou dat niet in Zijn hart opkomen? De HEERE kon het niet langer verdragen vanwege uw slechte daden, vanwege de gruweldaden die u deed. Daarom is uw land geworden tot een verwoesting, tot een verschrikking en tot een vloek, zodat er geen bewoner meer is, zoals het heden ten dage is. Vanwege het feit dat u reukoffers gebracht hebt en dat u gezondigd hebt tegen de HEERE, niet geluisterd hebt naar de stem van de HEERE en niet volgens Zijn wet, volgens Zijn verordeningen en volgens Zijn getuigenissen gewandeld hebt, daarom is dit onheil u overkomen, zoals het heden ten dage is.

JEREMIA 44:20-23

Verder zei Jeremia tegen heel het volk, en tegen al de vrouwen: Luister naar het woord van de HEERE, heel Juda dat in het land Egypte is. Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: U en uw vrouwen hebben met uw eigen mond gesproken (en met uw eigen handen hebt u het uitgevoerd): Wij zullen beslist onze geloften volbrengen die wij hebben afgelegd, door reukoffers te brengen aan de koningin van de hemel en plengoffers voor haar uit te gieten. Nu, doe beslist uw geloften gestand en volbreng beslist uw geloften! Daarom, luister naar het woord van de HEERE, heel Juda dat in het land Egypte woont: Zie, Ik zweer bij Mijn grote Naam, zegt de HEERE: Als Mijn Naam ooit nog zal worden aangeropen door de mond van enig man uit Juda in heel het land Egypte, die zegt: Zo waar de Heere HEERE leeft!

JEREMIA 44:24-26

Jullie hebben geloften afgelegd; God legt een gelofte af.

Zie, Ik ga over hen waken ten kwade en niet ten goede. Alle mannen van Juda die in het land Egypte zijn, zullen omkomen door het zwaard of door de honger, totdat het met hen gedaan is. Maar wie aan het zwaard ontkomen, zullen uit het land Egypte terugkeren naar het land Juda met weinig mensen. En heel het overblijfsel van Juda, dat naar het land Egypte gekomen is om daar als vreemdeling te verblijven, zal weten wiens woord standhoudt, het Mijne of het hunne. En dit zal voor u het teken zijn, spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats u zal straffen, zodat u weet dat Mijn woorden over u beslist stand zullen houden, ten kwade: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga farao Hofra, de koning van Egypte, in de hand van zijn vijanden geven, en in de hand van hen die hem naar het leven staan, zoals Ik Zedekia, de koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn vijand, die hem naar het leven stond.

JEREMIA 44:27-30

Zoals ik al zei toen we hoofdstuk 43 bespraken, werd koning Hofra uit zijn ambt gezet en vervolgens drie jaar later door een familielid gedood, Amose. Ik weet niet meer wat de familieband was, maar Amose werd met steun van Babylon koning in zijn plaats. Babylon trok naar Egypte, overwon Hofra en verving hem door Ahmose. De profetie is dus uitgekomen.

Dit is eigenlijk het einde van het verhaal, behalve dat er in hoofdstuk 52 nog een historische epiloog volgt. Daarin worden sommige van dezelfde gebeurtenissen nog eens uitvoeriger behandeld. Wat we hierna hebben, zijn eenvoudigweg godsspraken: een korte in hoofdstuk 45, gericht aan Baruch, en de overige zullen gericht zijn aan de heidense volken rondom. Daar komen we nog op terug.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jeremia 37:1
- Jeremia 37:2
- Jeremia 37:3-4
- Jeremia 37:5
- Jeremia 37:6-10
- Jeremia 37:11-13
- Jeremia 21:9
- Jeremia 37:15
- Jeremia 2:13
- Jeremia 37:16-21
- Jeremia 38:1-4
- Jeremia 38:5
- Jeremia 38:6
- Jeremia 38:7-9
- Jeremia 38:10
- Jeremia 38:11
- Jeremia 38:12
- Jeremia 38:13
- Jeremia 38:14
- Jeremia 38:15
- Jeremia 38:16
- Jeremia 38:17-18
- Jeremia 38:19
- Jeremia 38:20-22
- Jeremia 38:23
- Jeremia 38:24-26
- Jeremia 38:27
- Jeremia 38:28
- Jeremia 39:1-2
- Jeremia 39:3-7

- Jeremia 39:8-10
- Jeremia 39:11-12
- Jeremia 39:13-14
- Jeremia 39:15-18
- Jeremia 40:1
- Jeremia 40:2-3
- Jeremia 40:4-6
- Jeremia 40:7-8
- Jeremia 40:9-12
- Jeremia 40:13-14
- Jeremia 40:15
- Jeremia 40:16
- Jeremia 41:1
- Jeremia 41:2-5
- Jeremia 41:6
- Jeremia 41:7
- Jeremia 41:8
- Jeremia 41:9-10
- Jeremia 41:11-13
- Jeremia 41:14
- Jeremia 41:15-16
- Jeremia 41:17
- Jeremia 41:18
- Jeremia 42:1-5
- Jeremia 42:6
- Jeremia 42:7
- Jeremia 42:8-12
- Jeremia 42:13-17
- Jeremia 42:18
- Jeremia 42:19-22
- Jeremia 43:1-3
- Jeremia 43:4-6
- Jeremia 43:7-10
- Jeremia 43:11-13

- Jeremia 44:1
- Jeremia 44:2-6
- Jeremia 44:7-8
- Jeremia 44:9-10
- Jeremia 44:11-14
- Jeremia 44:28
- Jeremia 44:15-18
- Jeremia 44:19
- Jeremia 44:20-23
- Jeremia 44:24-26
- Jeremia 44:27-30

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.